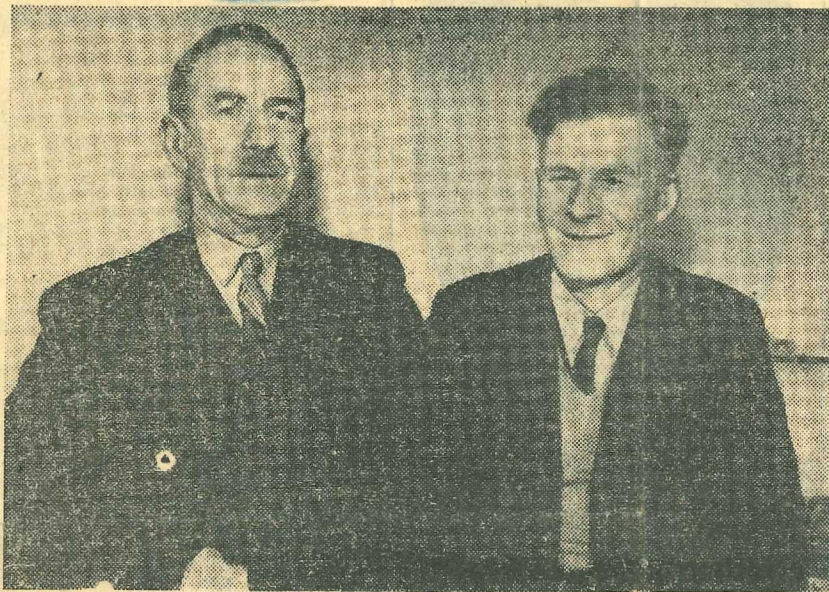

- 8 DEC. 1947

115 år gamle og med 55 overvintringer bak seg.

To av Svalbards seniorfangstmenn forteller.

Til venstre Arthur Oxaas, til høyre Hilmar Nøis.

Det var så vidt ikke armen min ble mistet av ledd da jeg hilste på fangstmennene Hilmar Nøis og Arthur Oxaas, med henholdsvis 26 og 29 overvintringer bak seg. Gamle og erfarne reve- og bjørnejegere, men som 20-åring i nevene. Hilmar Nøis dro for første gang til Svalbard i 1909 og Arthur Oxaas i 1906 og de var begge 18 år den

gangen. Det er sjelden disse karene har vært i Oslo. Mest har de vært i Tromsø hvor pelsoppkjøperne kom og tok imot dem, og det er der de har sine hjem. Men det har hendt de har bodd på Svalbard året rundt også, og da som regel i 3-års perioder. Oxaas, som er senior i laget, var ute hver vinter fra 1923 til 1941 og muligens hadde rekorden vært enda høyere om ikke krigen var kommet. En dag i 1941 ble de nemlig hentet av et britisk skip som førte dem til Skottland. Der arbeidet Nøis og Oxaas henholdsvis på et lager og et verksted, og fikk ikke anledning til å la sine jaktinstinkter få fri utfoldelse. I fjor var de imidlertid på farben igjen og reiste til Svalbard med store forhåpninger. Nu måtte da bestanden ha vokst seg stor?

Men de ble snytt. Dårlig år og dårlig kvalitet var den meldingen de brakte med seg da de kom hjem i våres. Oxaas hadde fått 49 dårlige hvitrev og Nøis 73 hvorav 1 blårev.

—Hva kan det dårlige resultatet skyldes, spør vi Oxaas.

— Da vi dro oppover etter 5 års avbrekk tenkte vi jo at bestanden skulle ha vokst betraktelig, men nei, det var løgn. Vi ble fort klar over at det måtte ha vært dårlige forhold der oppe året før. Fuglene hadde ikke fått tak i mat, følgelig heller ikke reven og resultatet var da blitt små og dårlige kull i hiene. En del rev var nok reist til havs på isflak også. Forresten fikk vi ikke solgt fangsten, så for så vidt skjedde ingen skade. Men vi hadde rustet oss rikelig begge to, så litt ergerlig var det jo. Det gikk med 14.000 kroner i utstyr for hver av oss, og det er jo mange penger når man regner med at vi før krigen rustet ut for 2—3000 kroner.

— De drar ikke nordover i vinter da?

— Nei, da hadde vi nok ikke vært her nu. Vi drar gjerne i slutten av august. Fangstingen begynner i midten av november og da gjelder det at alt er klart. Da går det som regel i ett strekk til mars måned. Nei, det var så dårlige utsikter på markedet at vi syns ikke det var verd bryet i år. Vi blir heller hjemme. Forresten har jeg tenkt å

legge opp nu, sier Oxaas. Jeg går i mitt 60. år, og det blir hardt å gå runden til fellene i allslags vær.

— Og De? spør Vi Nøis.

— A du vet, jeg drar vel til neste år igjen jeg.

— Er det noen utsikt til at markedet blir bedre da?

— Nei, det er nu sel og kobbe det blir tale om da, tenker jeg.

— Og De Oxaas skal begynne å arbeide i Tromsø?

— Langtifra, jeg skal ikke arbeide i Tromsø. Når jeg i alle disse årene har levd et fritt og sunt liv og vært min egen herre så skal jeg ikke være bundet av noen fast tid. Jeg er ikke arbeidssky, men det er kanskje vanskelig for andre å forstå oss som har vært ett med naturen i så mange år.

Jeg tror ikke noen vil beskyldte disse karene for å være arbeidssky. Det er ingen latmannsjobb å gå åtte mil på ski og se etter omtrent 200 sakser og treffer på hver tur. Viltet skal hjem og. Dessuten er det ikke lite arbeid som kreves når man skal forberede en sesong. Nøis og Oxaas bygde seg hver syv hus i vinter, et hovedhus og tre hus til hver side for dette med en mils avstand mellom hvert. Det kunne jo hende at uværet brøt løs og da gjaldt det å komme i hus fortst mulig.

— Men husene bruker de vel fra år til år?

— Det hender jo vi må skifte terreng år om annet og da må vi bygge nye. Selv har jeg bygd 17 hus og hytter på Svalbard siden jeg første gangen var der. Men i 1941 brente vi alle husene før vi evakuerte til Skottland, og sist vinter var det altså å bygge dem opp igjen.

— Hvor lå De hen i år?

— Vi lå begge i Dickson Bay, en arm av Isefjorden.

— Det blir vel ensomt å ligge slik i isen alene?

— Ja, du vet, det hender det kan bli stusslig, men vi har jo med oss både radio og lesestoff og da går det da på et sett og vis. Forresten fant jeg på å ta med kona i 1936 og siden har hun vært med hvert år. Det ble jo litt bedre da. Han Nøis syns visst også det var lurt for året etter tok også han med kona.

— Og det gikk bra?

— Jo, riktig fint, men jeg tror ikke de blir med flere ganger, de trekker jo på årene de og nu.

— Hvordan går det forresten med de 17 moskusdyr som ble sloppet der oppe i 1929?

— De trives bra de, og en gang i årene før krigen så vi 42 i en flokk. Men tyskerne skjøt vel noen og i år har vi bare sett 3 stykker.

— Har dere noen forbindelse med russerne?

— Nei det er lite, Nøis var borte ved Pyramiden en gang og traff noen, men ellers ser vi dem ikke. De holder på med å gjenreise gruve sine.

— Det blir slutt på revefangsten for deres vedkommende nu da? spør vi Oxaas.

— Ja, og det blir vel mest sel med han Nøis til året tenker jeg, det er gode priser i flek og skinn nu. Nøis nikker bekreftende.

Hannes